

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 3 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A rágalom mint pártprogramm.

Arad, november 13.

Az érintetlen erkölcsi érzékkel, a romlatlan izléssel bíró művelt közönség azon részének, mely Apponyi Albert gróf kassai programbeszédét olvasta, rossz napja volt, mert régóta nem lépett a kerdőzetlen hypokrizis, a frázisok szines rongyaiba öltözködött öndicsekvés, az alaptalan vádaskodás, a legképtelenebb politikai hitehagyás oly undorító arczatlansággal a világ elé, mint az épen Apponyi Albert gróf kassai programbeszédjében történt.

Miután a derék államférfi az ő hü csatlósa, Beöthy Akos által annak beszámolója révén a szabadelvű pártot közkereseti társaságnak, rebachlovagoknak és tantiem halászoknak nevezte, s így a nagyobbzású nemzetipárti manifesztációt a *kellő* színvonalra emelte volna, elmondta már jó eleve világgá kürtölt programbeszédét, mely üres vádaskodásai és hazudozásai által mindenképen méltó volt ahhoz, aki elmondta.

A beszéd lehetőleg a *vegyes* hallgatóság szája ize szerint volt föltálva. Ez a hallgatóság jó részében néppárti klerikálisok- és a közjogi alapot megtagadó szélbaliakból állott, kiknek egyaránt kedvére beszélt azzal, hogy míg a néppárti agitációkat föl sem említette, addig a közjogi ellenzéknek a legszorosabb fegyverbarátságot kínálta oda, abból a könnyen belátható célzattól, hogy a szín- és

programmtalan nemzeti amphibium párt jelöltjei számára mindkét pártbeli választókat melegen tartsa. A szélső baloldalhoz való közeledését még azzal is jobban kidomborította, hogy az Ausztriával való közös vámterület eszméjét is kárhóztatta, s ez ismét egy új fázist jelent e chameleon politikai örökös színváltozásaiban.

A beszéd érdemleges méltatását a fentebbi jellemzéssel körülbelül kimerítettük, s legteljebb egyes kirívóbb helyekre kívánunk rámutatni.

Miután finom és elmés ötletességének azzal igyekezett volna kifejezést adni, hogy a magyar miniszterelnököt a legnagyobb humoristának nevezte, kijelentette, hogy a liberálisok hatalma 20 év óta abból áll, hogy a törvényeket egyenlőtlenül alkalmazzák, s ennek előfeltételéből abban a képtelen állításban konkludál, hogy a *kormány* párt a nemzet anyagi és erkölcsi megszilárdulásának terén eredményeket felmutatni nem tud. Ennél vakmerőbb hazugságot világos nappal a nyilvánosság előtt még számba vétetni óhajtó politikus nem mondott.

Undorlatos perfídiával bókol azután a sajtója által kevéssel ezelőtt még agyonrágalmaztatott földmivelésügyi miniszternek, midőn azt mondja, hogy, ha egy földmivelési miniszter ügykörét megszerette, ha a földmivelési érdekeket állította előtérbe, abban a pillanatban megbuktatták. — Nem restelli ő, az aulikus politika letéteményese és örököse

azt mondani, hogy gazdasági előnyök csak úgy érhetők el, ha lemondunk az aulikus politikáról. Nem állja eldicsekedni vele, hogy az uralkodó párt megkínálta a hatalomban való osztozkodással, tanácsolták — ugymond — lépjek be a kabinetbe, idővel érvényesíthetem aspirációimat, látszólag azonban mondják le. Itt megint elfelejtette megmondani, hogy ki volt hát az, aki ily feltételek mellett kínált neki helyet a kormányban, s mik hát utoljára is azok a sokat emlegetett aspirációk? Tudunkkal csak az ő drága aulikus barátja, Seapáry kínált neki helyet annak idején a kormányban a *szabadelvű párt háta megett*; és hogy semmi sem lett a dologból, annak sem Apponyi sem az ő aspirációi nem voltak az oka.

Ezután következnek a banális ellenzéki frázisok és konkrét bizonyítékok nélkül hagyott közönséges utcai kortesekhez illő rágalmak, mint például, hogy hazudik az állam, mely törvényeket alkot, de nem tartja meg, szabadságot ígér, de elfojtja, magát alkotmányosnak mondja, de a választási szabadságot eltörli. Es hogy maliciózus hazugságait megköröngöztetve, önértetes szemforgatással veri a mellét, hogy rut eljárás lett volna tőle a királyhoz ravasz fondorlattal férközni.

Es mindezt az az Apponyi mondja, ki a Wekerle kormányt hazug fondorlatokkal a helyéből aulikus összeköttetései révén kirágalmaztatta; kinek pártbeliei súlyos alkotmányos költségekkel reparálják meg

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

A meggyőzhetetlen.

Irta: Szaléki Elek.

Egy éve mult már, hogy az övé volt, egészen az övé. Orlherte karsu derekát; osókolhatta osókra vágyó ajakát; bele nézhetett azokba a mély tüstü, üdvösséget osztó ragyogó szemekbe és — mégse volt boldog.

Nappal munka közben; éjjel felimett álomban egyre, mindegyre gyötörte a kétség.

Nem hitt a szavának; nem bizott szívében; zaibbatag féltéssel virrasztott fölötte.

Pedig Leóna hü volt hezzá; oly hü, mint a nap az éghez.

Hangos, szüreti jó kedvtől visszhangzott kora reggeltől a mácsai hegyoldal. Zolnay Elemér háznépe, meg egy sereg tarka viganos szüretelő leány lepte be tetejét.

Nem valami böven omlott az isten áldása a préhás száz akós hordójába, hanem azért maradt még a „tavalyi“ból anynyi, hogy szomjuság nélkül járhatta benne a kállai kettőt a borvirágos orru mácsai kisbíró. Folyt is a must a talpa alól; alig győzte a vinczellér a gádorba tölteni.

Déltájt a ház asszonya is kinézett a hegyre. Nem messze feküdt a várostól, gyalogszerrel is megbirta. A kocsira akadt anélkül is mit felrakni a délutáni vendéglátáshoz.

Férje a nagy diófa alól már messziről észrevette piros osikos napernyőjét, de észrevette azt is borongó szemekkel, hegy nem

egyedül jön. Az ujdonsült, csélcsep szolgabíró lépdegélt bókolva mellette.

A templom sarkán találkoztak össze. Leóna talán meg se látta volna, ugy el volt vendégváró gondjaiba merülve, de Várkonyi Gida egy világot sem akarta elszalasztani az alkalmat, hogy a környék legbajosabb asszonyára a jónapient rá ne köszöntse.

A szüretre (értsd: délutánra) meg volt egyébként is híva, s mikor meghallotta, hogy Leóna épp a szőlőbe indult, nosza kísérel menten hozzá is szegődött. A hol szívesen látják oszonára, mért ne adnának jó szívvel ebédet is neki?

Hej pedig kevésbe mult, hogy számítása cserbe nem hagyta.

Zolnayban megint feltámadt a kétkedés ördöge s szüszavú beszédét, még szükebbre mérte.

Hiába esengte körül szép neje legszebben, hiába nyájaskodott vele egész ebéd alatt, nem bírta eloszlatni fagyos szótlanóságát.

Várkonyi azonban nem vette oly szigorun a dolgot. Törődött is ő a háziurral, mikor a házi asszony parázs tekintetében sűtkérezhetett.

Hát még ebéd után, mikor a bortermő városka minden számottevő családjá lányostul fiastul kirusszant a hegyre s egy vályogvető özigányhad is került valahonnan ozinogató danával, — olyan hét falura szóló mulatozást vitt végbe, mintha lakodalmit most lanká széltében nagy és kis mácsai járás.

Vendégei láttán Leóna is vidult; osengő kacajától szárnya nőtt a kedvnek; lelke derűjétől fény özönlött szerte; de emellett oly

szelid maradt viruló szép aroza, akár az áhitat. Megittasult tőle a ki reá nézett.

Tánczra is perdült Várkonyi Gidával. Jó példával kellett szolgálnia tisztjét, mely a ház asszonyát illeti mindenkor.

Orvényt kavart lenge testének forgása, melynek sodra aztán gyűrűt vetett tovább, mignem valamennyi szép leány és legény ölelkező párként vegyült egymás közé.

Alkonyatra hajló estszürkület tájban, mikor a „szüret“ már a végét járta, lángkigyók siklottak le a hegytetőről, ördögmalom forgott tüzes kerekével, hulló osillag tiszke sistergett a légben s innen-onnan egy-egy „béka“ ugrott nagyot.

Zolnay Elemérnek mindebben alig telt öröme, fásult egykedvűséggel ödöngött vendégei között s búcsúzásra, térve, marasztaló hangját se igen hallatta.

Csak midőn arra került a sor, hogy ő is kocsira üljön nejevel, tört elő belőle tompán a déltől fogva rejtegetett keserűség.

Leóna hasztalan igyekezett mentségeivel győzni le ellenvetéseit; hasztalan tartafel előtte vendéglátó kötelmeit, Zolnay kéllelhetlen maradt.

Azután azt kívánta tépelődései kösben, hogy maradjanak éjjelre odakünn a préházban. Van benne lakható szoba, nem szenvednek semmiben hiányt.

Leóna eleinte tréfával vélte eltűnni ezt a különös ötletet; majd látva a komoly elhatározást, szorongó szívvel, gyermeteg áhítózással, mint a ki rejteget valamit, tért ki e kívánság elől.

választóik nemzeti párti meggyőződéseit az urnák előtt; ki a szabadság ellen összeesküdött a nemzetközi ultramontanokkal és a magyarfaló bécsi reakcionáriusokkal; ki tegnap még liberális volt, ma néppárti; ki elsőnek írta zászlajára az állami közigazgatást és ma autonomista, ki maga szervezte Bánffy ellen a fuzionális összeesküvést és ma azzal dicsekszik, hogy hitták de nem ment, stb.

A kassai programbeszéd ismét egy további lépést képez Apponyi végleges politikai elzúllásához és amennyire sajnálatos ez a nemzeti párt vezérének személyére nézve, oly öröndetes a közjó érdekében, mert addig nem lesz az alkotmányos fejlődésnek békés menete biztosítva, míg akad az országban oly naiv lélek, a ki felül az ő politikai szédelgéseinek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 13.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Bani, Schöber Ernő és Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső b. miniszterelnök, Perczel Dezső, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Dániel Ernő és Josipovich Imre miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bejelenti Prileszky Tádé halálát, a mely fölött a Ház jegyzőkönyvileg ad kifejezést részvétének.

Bemutatja báró Harkányi Frigyes levelét, amelyben a facseti kerület képviselőségéről lemond.

Az új választás elrendelésével az elnököt megbízták.

Männich Aurél bejelenti a véderő bizottság jelentését a honvédelmi miniszter előterjesztéséről.

A budgetnél egyidejűleg fogják tárgyalni.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter

Férje egy csók, egy ölelés nélkül bocsátotta utnak; ő meg alig várta, hogy haza érjen.

Tágra nyit szeméi láztól égtek, úgy bámult bele az októberi csillagos éjbe. A hajlongó szőlőlevelek zörrenő nesztől zeneszó csengett a fülébe; a diófa lombjainak árnyában meg Várkonyit vélte látni, a mint nejeinek ropcsá dereka köré fonva karjait andalón ropják együtt a vérforraló csárdást. Aztán haza röpött gondolata; kereste, kutatta: miért nem maradt vele ide künn Leóna?

Mint a forgószél kerekedett föl lelkében az indulat s ment, rohant, hogy szinte földokolva ért a rácos kapu elé, melynek félfájához kellett dőlnie, hogy egy kissé rendbe szedje magát.

A szakácsné még ébren volt, az nyitott előtte utat. Tolvaj nessel lopózott az ebédli ajtaja elé, melynek hasadékaín át gyér világosság szűrődött a tágas folyosóra. Elszorult a szive, majd hogy meg nem szakadt. Egyet ropantott a kilincsen, — be se volt csukva a zárja — s neje előtt termett.

Az pedig rebbenve, mint a kit féltve őrszött titkon kapnak váratlanul rajta, sebtében össze-vissza hányt-vetett az asztalon maga előtt mindent. Csak egy, épp' most bevégzett kis főkötő maradt elrejtetlen kezében.

Zolnay tekintete kérdőleg akadt fenn az ismeretlen, új házbitoron.

Leóna pironkodva szoritotta keblére azt s oly üdvözítő mosolylyal, melyből egész mennyország boldogsága ragyog, suttozta:

— Holnap születésed napja van. Megakartalak lepni. Te, te... Meggyőzhetően!

bemutatja a közoktatás állapotáról szóló jelentést.

Kiadták a közoktatásügyi bizottságnak.

Hock János a csongrádi, Apponyi Albert gr. a nógrádi és Helley János a szilágyi közigazgatási választási visszaélések tárgyában jelentettek be interpellációkat, amelyek az ülés végére maradtak.

A költségvetés.

Várady Károly a választói lajstromok összeállításáról beszél, de előre bocsátja, hogy a költségvetést nem szavazza meg, mert a kormány iránt bizalmatlan, amire nézve elég ok az állami hatalom kezelése. (Helyeslés a szélsőbalon.) A választási jegyzékre azért fektet különös súlyt, mert ez a legaktuálisabb kérdés, tekintettel arra, hogy általános az egész országban a választási jegyzékek meghamisítása. (Ugy van! a szélsőbalon.) A belügyminiszter kötelessége volna nemcsak örködni és ellenőrizni a közegek működését, de a visszaéléseket meg is torolni. Az ellenzéki lapok a nyitrai választásra érdekes fényt derítettek s e közleményeket mind ez ideig meg nem szófolták. A választók száma mindentűt csökkent. Szól a kuriához érkezett reklamációk óriási mértékben megszaporodott mennyiségéről. Szól az újpesti visszaélésekről. Az összeírók közt Zsoldos jegyző a főimposztor...

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a visszaélések előzhetőek, de a parlament méltóságával ellenkező kifejezéseket használni nem szabad. (Helyeslés jobbfelől. Zaj balfelől.)

Várady Károly: A jegyzéket nem függesztették ki kellő időben, amellet fölvettek a lajstromba 92 vasuti tisztviselőt, akikről nem igazolták, hogy kellő adót fizetnek. Es így felvettek többeket, akiknek jogosultsága kétes, ellenben kihagytak olyanokat, akik jogosultak. Reflektál a belügyminiszter által felolvasott választási statisztikára, a mely szerinte teljesen kétes. Reflektál a miniszterelnök beköszöntőjére melyben kijelenti, hogy agresszív eszközökkel nem fog küzdeni; a miniszterelnök azt nem tartotta meg. Ez állapotokat tovább tűrni nem lehet. Határozati javaslatot nyújt be, melynek értelmében a ház utasítsa a kormányt, hogy a választók számáról évenként tegyen jelentést a háznak. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ugron Gábor: A parlamenti kormányrendszerben a legjobbakat állítják az államhatalom vezetéséhez. Ha szükséges ez valahol, sokszorosán szükséges ez nálunk. Mert nemcsak egyedül a belvillongás, de a szövetséges ellen való védekezés is igénybe veszi, tehát kell, hogy a legerősebbek, a legjobbak álljanak a kormányhatalomnál, azok kezeljék azt. (Ugy van! balfelől.) Ezzel szemben mit tapasztalunk? Azt, hogy nálunk olyan ember áll a kormány élén, akit arra képességei nem jogosítanak föl. Es áll akkor, a mikor viszonyaink a legnehezebbek, a mikor előttünk áll a fontos gazdasági szerződések megkötése. Mit várhatunk, ha a kormány gyöngesége tudatában állandóan a megalkuvás terén mozog s azt kérdi csak, hogy bírja-e a korona bizalmát? Nos, a miniszterelnök bírja ezt a bizalmat, mert odaát Ausztriában az a magyar miniszterelnök kedves, akinek uralmában az osztrák érdekek, persze a mieink rovására. (Helyeslés a szélsőbalon.) A miniszterelnök azt mondja, hogy hiábavaló minden beszéd, mert hisz a kiegyezés áll, amint megalkottatott. Hát nem látjuk nap-nap után, hogy egészen másként érvényesül a kiegyezés, mint ahogy megvan alkotva? Hogy messze ne menjen hivatkozik a zágrábi esetre, amely a kiegyezésről táplált kormánypárti hitet alapjában megingatja. (Ugyvan a szélsőbalon.) Az államhatalom ilyen kezelése után természetes, ha az ellenzék a költségvetést nem szavazza meg, mert nyugodt lelkiismerettel nem szolgáltathat eszközöket az ország közjogi tönkreteléséhez. (Helyeslés balfelől.) Ez nem az ország, ez egy politikai társaság költségvetése, mely kiszolgáltatta a földmivelő nemzetet a malmoknak s a gazda a vállalkozók ellenében sem képes érvényesülni. Az erdőket odaadják vállalkozóknak ahelyett, hogy kiadná kisebb részekben magának a népnek. Az állam vasművei arra valók, hogy megóvják a népet a vas árának felcsigázása ellen és azt látjuk, hogy e szempont tévesztésével az állami vasművek is belépnek a nép kirablására alakult kartellekbe. Es így megy tovább. Es így korrumpálódik az egész sajtó az igazságokat hirdető ellenzék lecsárlására.

(Ugy van balfelől.) Es az a korrupció ott ben van a megyékben is, a hol a választásokat előkészítő főispánok a központi utasítások szerint járnak el s meghamisítják a közvéleményt. S miután a képviselőházat így átgyurhatják a kormány kezére, ugyanazt tesznek a főrendiházzal is, ahová a meggazdagság egyetlen jogszimével küldik a mágnásokat. Mi következik ebből? A korona tuhatalmosodása. Különösen ha olyan a miniszterelnök, aki mindig a korona bizalmára hivatkozik. Ebből a lepelől ki kell bontakozni. Természetesnek találja, hogy ugyanazon alapon álló pártok egyesüljenek, de egyesüljenek az álló pártok is egyesüljenek szülőekkel s kezdjenek új életet, hogy új, jobb életre vezethessék a nemzetet. (Helyeslés a szélsőbalon.) Nem fogadja el a költségvetést hanem azt a határozati javaslatot terjeszti be, hogy a költségvetést a Ház ne fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Öt perc szünet volt, a mely után

Zelenyák János fejtekte ki az általa képviselt néppárt álláspontját a költségvetéssel szemben. Azt mondja, hogy a néppárt azt a költségvetést, amelynek benyújtói őt üldözik, nem szavazza meg s ő, aki a néppártnak izolált képviselője, a néppárt parancsszavának enged és nem szavazza a költségvetést.

A vita folytatását holnapra halasztották.

Interpellációk.

Hock János a következő interpellációt terjesztette a belügyminiszterhez:

Interpelláció a belügyminiszter urhoz:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak, hogy a Csongrádon feltüggesztett megyei képviselői választásnak megtartása iránt még eddig semmiféle intézkedés nem történt s hogy a törvény valóságos kijátszásával és a miniszteri megnyugtató nyilatkozat kompromittálásával azt a választást mindaddig megejteni nem is akarják, míg általános megyei tisztújítást a csongrádi választott képviselők hozzászárulása nélkül keresztül nem erőszakolják.

Hajlandó-e az idő rövidsége miatt is haladéktalanul intézkedni, hogy ez a választás a törvényben előirt módon megtörténjék még mielőtt a tisztújítás a megyében be nem fejeztetett.

Van-e továbbá tudomása arról, hogy dr. Vadnay Andor ur Csongrád vármegyének ez idő szerinti főispánja a csongrádi főszolgabíró lemondása folytán Mátéffy Kálmánt nevezte ki helyettes főszolgabírónak, a kit maga a belügyminiszter ur ez év tavaszán orvtámadás büntette miatt felfüggesztett?

Hajlandó ezért a kellő elégtételt megadni?

Helley János a szilágy megyei választási visszaélések tárgyában interpellált.

Apponyi interpellációja így hangzik:

Interpelláció a belügyminiszter urhoz:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a közeledő nógrádmegyei tisztújítás előkészítésénél a hivatalos pressió minden neme jön alkalmazásba?

Ha arról tudomása van, hajlandó-e hatályos intézkedéseket tenni, hogy ama pressió megszűnjék és a közönség akarata szabadon érvényesüljön?

Az interpellációkat kiadták a belügyminiszternek.

Osztrák félhivatalos Apponyiról.

A Pol. Corr.-nak egy budapesti tudósítása Apponyinak kassai beszédében foglalt öndicsőítése és azon állítása ellen fordul, hogy ő a hatalomban való részesedéssel megkínáltatott ugyan, de erélyesen ellent állott a kisértésnek.

A tudósítás azon tényre utal, hogy Bánffy báró miniszterelnök a megkísérlett eszmecserénél kezdettől fogva erősen hangsúlyozta, hogy Apponyinak programja a h a d s e r e g e t illetőleg még csak diskusszió alá sem kerülhet, mert ő — Bánffy — ez irányban, Apponyi követeléseit tekintetében még a legosekélyebb konzessziót sem ajánlhatja, sem az ilyenért nem vállalhatná el a felelősséget.

Ha most Apponyi hozzáteszi, hogy azzal is biztatták, miszerint ő, mihelyt kormányzatra jut, majd bő alkalmat talál eszméinek megvalósítására, ezzel szemben a leghatározottabban állítható, hogy egyetlen egy — erre csak némileg is illetékes — személyiség sem iparkodott Apponyira ilyen módon és ilyen értelemben befolyást gyakorolni. A szabadelvű oldalról sohasem akarták Apponyit ilyen eszközökkel csábítani — és Apponyi félbeszakította a tárgyalásokat, azon tudatban, hogy az általa eddig szenvedélyesen üzött agitáció lehetetlenné teszi eredményes működését felelősséggel járó állásban.

Apponyi nagyon ferde helyzetbe jutott, épp olyan lehetetlen, hogy megtagadja programját, mint amilyen lehetetlen keresztülvinnie annak megvalósítását. A kormányhatárolomban való részvételétől ennél fogva csakis szenvedélyes propaganda üzése zárta ki őt, nem pedig puritán hajlamai. Csakis a párttűzés (renegátság) vádjától való félelem tartotta őt vissza a Bánffy-kabinetbe való belépéstől nem pedig a közérdekre való tekintet.

Ami pedig különösen illeti Apponyinak az agrárvámonokról szóló új jellegét, a kormány bizonyára nem követendő ötletén. Mert a kormány erősen meg van győződve arról, hogy az agrárvámok csak kevés előnyt nyújtanának a gabonatermelő lakosoknak, ellenben rendkívül megnehezítenék Magyarországnak kereskedelempolitikai helyzetét.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 760.8 milliméter, délután 2 órakor 757.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 11.1$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 15.7$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 6. délután 2 órakor DK. 6. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A város közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, november 16.

Még egy óra sem kellett hozzá, hogy a városi törvényhatóság elintézte a jelen havi közgyűlés tárgyait.

Lehet mondani, hogy magát a napirendet hozzászólás nélkül tárgyalta le.

Ami egy kevésbé érdekelt közönséget érintett a közgyűlésnek, az **Mittner József** és **Müller Károly** egy-egy indítványa volt, melyet a város egyik részén felmerült közlekedési akadályok — illetve az Aradon katonailag letartóztatott polgár egyén ügyében tételtek.

A közgyűlés az első interpellációt, respektíve indítványt nem is tárgyalta, hanem magát az ügyet további intézkedés végett kiadta a főkapitánynak.

Müller Károly interpellációjára pedig úgy a polgármester, mint a főkapitány abban az értelemben válaszolt, ahogy lapunk az ügyet annak idején ismertette.

Hogy tudniillik a letartóztatott **Sziska Imre** nem polgárember volt, hanem katonai, ki jogtalanul viselte a civilruhát, s a katonai hatóság törvényadta jogánál fogva tartóztatott le.

Müller Károly a válaszokat tudomásul vette, de szükségesnek látta, hogy maga az ügy a közgyűlés jegyzőkönyvében meg legyen örökítve. — Együttal megjegyezte, hogy ha az ily eset ismétlődik, félre téve az udvariasságot, más hangon fog interpellálni.

A napirend tárgyalásából legfeljebb azt említhetjük fel, hogy a kifizetett telekeladásokat elvégezni nem lehetett, mivel a városatyák határozatképes számban meg nem jelentek.

A közgyűlésről részletes tudósításunk ez.

Fábián László főispán, elnök megnyitja az ülést.

Napirend előtt bejelenti, hogy **Mittner József** városi képviselő a Vécsey-utczában felmerült közlekedési akadályok tárgyában interpellációt, illetve indítványt nyújtott be.

A honvéd gyalogság ugyanis a gyakorlótérre való ki- és bevonulását a Vécsey- és Kasza-utczán — ez utczák érdekelt lakóinak panaszra szerint — a gyalogjárón eszközli, s az utczáknak nemcsak az egyik, hanem mindkét oldalán levő gyalogjárót igénybe veszi, miből aztán az következik, hogy a polgári osztályhoz tartozó közönség mindkét gyalogjáróról az árokba van leszorítva. A baj annál nagyobb, mert a honvédség ki- és bevonulása azon időre esik, mikor úgy az iskolák, mint az ovodába járó gyermekeknek és a piacra járó közönségnek is akkor kell ott elmenni. Az állapot megszüntetése végett tette **Mittner József** az alábbi indítványt:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Mondja ki a tek. törvényhatósági bizottság, miszerint megkeresi az aradi honvéd gyalogság parancsnokságát, hogy a gyakorlótérre való ki- és onnan a bevonulást eszközöljék úgy, hogy a gyalogjárót ne foglalja el egészen a legénység, hanem ha már minden körülmények között a gyalogjárót vessik igénybe, ne kettesével, hanem egyesével haladjanak el.

Indokok:

1. A honvédségnek a gyalogjárón kettesével való ki- és bevonulása által a közlekedés meg van akadályozva, miután a felszerelt legénység a gyalogjárót teljesen elfoglalja és a közönséget leszorítja az árokba.

2. A legénységnek ki- és bevonulása rendszeren azon időben történik, midőn a Kasza-utczán legnagyobb a közlekedés, mert úgy a fiú- mint a leánygyermeknek ugyanazon időben kell iskolába menni, valamint a közönségnek a piacra való járása is összeesik a honvédgyalogságnak a ki- és bevonulásának idejével.

3. Miután a városi kisdudovoda is a Kasza-utczában van, a mellék utczákból a kis gyermekek is ezen utczában gyűlnek össze, s a kicsinyeknek sáros időben a gyalogjáróról az árokba való leszorításával nem csekély mértékben van veszélyeztetve azoknak egészsége.

Indítványom elfogadását kérve maradok a Tekintetes Törvényhatóságnak alázatos szolgája

Aradon, 1896. nov. 13-án.

Mittner József, s. k. városi képviselő.

Mittner József néhány szóval ajánlotta indítványát elfogadására a közgyűlésnek.

Fábián László főispán véleménye szerint nem tartja szükségesnek, hogy e csekély jelentőségű ügyet a közgyűlés tárgyalja. Egyeszerű közlekedési akadályról lévén szó, észszerűnek tartaná, ha az indítvány érdemleges tárgyalás végett a jövő közgyűlés napirendjére nem tüzetnék ki, hanem további intézkedés végett a főkapitánynak kiadatnék.

A közgyűlés a főispán javaslatához egyhangulag hozzájárult.

A másik napirend előtti tárgy **Müller Károly** interpellációjára volt, a **Sziska Imre** ügyében, akit tudvalevőleg katonai őrző tartóztatott le egy nyilvános helyiségben, mivel mint önkéntes, másodévi szolgálati kötelezettségének eleget tenni nem akart.

Müller Károly interpellációjára teljes szövegében ez:

Tekintetes Törvényhatósági bizottság!

F. é. október hó 27-én este egy nyílt vendéglői üzletben, egy katonai őrző, polgári rendőr kísérete nélkül elfogott egy polgári egyént és azt Arad szab. kir. város rendőrségének elküldésével közvetlenül a Kossuth-utczai katonai kaszárnyába hurcolta be.

Az elfogott polgári egyén személye kívül esik interpelláció tárgyan, ospan arra szorítkozom, hogy miként egyeztethető össze Arad szab. kir. város törvényhatósági jogával azon katonai eljárás, hogy Arad szab. kir. város rendőrségének tudta, annak igénybe vétele nélkül, egy katonai őrző egy polgári egyént elfogathasson és azt törvényes fóruma előtt lett kihallgatása nélkül, saját katonai bírósága elé czipeltethessen.

Polgári egyén, a polgári hatóság elküldésével közvetlenül a katonai hatóság elé csak is erőszak útján törvénytelenül idézethetett; minthogy pedig ezen sérelmes és erőszakos eset valóban megtörtént

Arad szab. kir. város polgármestere úgy annak főkapitányához a következő interpellációt intézem:

1. Van-e tudomása Arad szab. kir. város polgármesterének és főkapitányának a fenti eset megtörténtéről?

2. Ha igen, mily eljárást követtek a fenti sérelmes eset megtorlásával szemben és mit tettek arra nézve, hogy jövőben Arad sz. kir. város területén hasonló sérelmes eset meg ne történhessen.

Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester kijelenti, hogy az esetről hivatalos tudomással nem bír, mivel hozzá ez ügyben jelentés nem érkezett. A hírlapokból pedig úgy értesült, hogy az illető egyén szabadságosai könyvéhez tilos uton jutott.

O mindezek dacára magán uton felvilágosítást kért a zászlóaljparancsnokságtól az ügyre vonatkozólag. S attól ugyancsak hasonló felvilágosítást nyerte, amit a hírlapok már tárgyalnak.

A katonai hatóság a nevezettel szemben mint katonai szökevénynek kellett, hogy eljárjon.

Ha az esett polgárral történt volna, úgy minden bizonynyal megtette volna az intézkedéseket, hogy a visszaélés megtoroltassék s a polgár egyéni szabadsága megőriztessék.

Sarlot Domokos főkapitány mikor az esetet tudomásul vette, első kötelességének tartotta utánajárni, vajjon van-e tér és jog a beavatkozásra, avagy nincsen.

Ekkor meggyőződött, hogy az illető, kit letartóztatott, katonai személy, s a katonai hatóság szökevényeit — polgári hatóság elküldésével kerestetheti, elfogathatja.

A katonai ügyi osztálynál, s a helybeli zászlóaljparancsnokságnál hasonló felvilágosításokat nyerve, nem tartotta szükségesnek, hogy ez ügyben továbbra is lépéseket tegyen.

Müller Károly megjegyzeni kívánja, hogy az egyén kívül esik interpellációjára területén.

A sérelmet abban látja, hogy a letartóztatott egyént polgári rendőr nem kísérte.

Itt, törvényhatósági területen polgárembert katonai őrző tartóztatott le.

Csak a tényt kívánja konstatálni, s nem akarja, hogy e precedenssel a katonai hatóságnak hasonló dolgok megtételére bátorságot adjanak.

Ha már meg is történt az eset, kötelessége a törvényhatóságnak szavát felelni.

S midőn tudomásul veszi a válaszokat, indítványozza, kéressék fel a katonai hatóságot, hogy a jövőben a netalán előforduló hasonló eseteknél a polgári hatóság megkeresésével járjanak el.

Salacz Gyula polgármester tudomásul veszi a mondottakat, de az indítványhoz nem csatlakozik, mivel a katonaság jelenlegi eljárásában semmi tulkapást, vagy szabálytalanságot nem talál.

Az illető önkéntes helytelen uton járt, s szabadságosai könyvéhez is ily módon jutott.

Ekkor előbb felhívták őt a parancsnoksághoz, honnan azonban megszökött, s mint katonaszökevényt is tartóztatott le.

S ha a törvényhatóság át is ír a katonai hatósághoz, ezélt nem ér.

Müller Károly ezt is tudomásul veszi, de fentartja magának a jogot, hogy más alkalommal más hangon interpelláljon.

A közgyűlés ezzel befejezte az ügy tárgyalását.

Következett a napirend.

A polgármester múlt óról szóló jelentése volt a napirend első tárgya. A közgyűlés ezt — miután a lapokban már szó szerint közölve volt — olvasás nélkül tudomásul vette.

Pataki Sándor és **Seprenyi Imre** főreáliskolai, illetve főgymnáziumi tanulókat a miniszter a Hertschka-féle ösztöndíj élvezetében továbbra is meghagyta, amit a közgyűlés tudomásul vett.

Kolozsvár szab. kir. város átírt Arad városához, melyben a Vágó Pál-féle millenniumi történelmi menetnek az akkorra rendezendő ünnepségek sorozatába való felvétele iránt a miniszterelnökhöz intézett feliratát pártolja. Tudomásul szolgált.

A második országos és egyetemi tanügyi kongresszus rendező bizottsága kérvényt adott be a városhoz a kongresszusnak s a kongresszuson részt veendő szegénytanítóknak a segélyezésére. A tanács ötven forintot hozott javaslatba a segélyezésre. A közgyűlés ezt elfogadta.

Torontálmegye ártirt a belügyminiszternek, hogy a jogtalanul távozó oseléd, vagy munkás visszakísérése alkalmával felmerülő költségek alól a gazdák mentessenek fel. Az ártiratot megküldték Arad városának is, mely pártólól terjeszti azt fel a miniszteriumhoz.

A kereskedelmi miniszter rendelete, az aradi fa és fémipari szakiskolának teljes állami jellegűvé tétele iránt — tudomásul szolgált.

Itt a közgyűlés ingatlan eladásokat kellett volna, hogy névszerinti szavazással véglegesen elintézzon. Mivel azonban a törvényhatósági tagok határozatképes számban meg nem jelentek, az ingatlan eladások a jövő közgyűlés sorrendjére tűzettek ki.

A t z é l Péter a mult ülésen indítványt tett arra nézve, hogy a Hárs-, Holtmaros és Öz-utczák Heim Domokos, Török Gábor és Csernovits Péter emlékére az ő neveikről neveztesse el.

A közgyűlés ez indítványhoz egyhangúlag hozzájárult.

A törvényhatóság Gyurman Andorné, Sinkovich Idának 150 frt segélyt szavazott meg.

Az aradvárosi kereskedelmi akadémia felügyelő bizottságának a jövő évi költségelirányzatról bemutatott jelentése tudomásul szolgált.

Az állami közvetett adók megváltására küldött bizottság jelentése tudomásul szolgált, s azt a közgyűlés végleges jóváhagyás végett a belügyminiszteriumhoz küldi fel.

Az izraelita nőegylet elnöke, Neumannné Fürst Mária bejelentette, hogy az általunk felállítandó népkonyhában ez idén ötven valláskülömbőség nélküli egyén kap ellátást, egyuttal kéri a közgyűlést, hogy az egyesületnek helyiséget és fajtálékot megszavazni kegyeskedjék.

A polgármester ez ügyben utólagos jóváhagyás reményében már intézkedett. A közgyűlés az intézkedést jóváhagyta.

A gazdasági szék által megtartott árlejtések eredményét a közgyűlés a tanács javaslatai alapján tudomásul vette.

Ezzel együtt megadta Kronstein Vilmosnak a jogot, hogy a Simándi-ut elején utczát nyithasson, s kimondta, hogy ez utczát Lenke-utczának nevezik el.

Uj épületeik után tíz évi adómentességet nyertek: Pfeifer János, Molnár Istvánné, Wallesch Antal, Derestye Gyuláné, Kilenyi János, Frick József, Ubl Ferencz, Albrecht Agoston, Olár Jusztin, Opitz István, Lingurár Lázár, Dán Józsa, Gebhardt Julia, Tukaos Tamás, Eberlein József, Rácz Sándor, Brezovits János, a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatósága és Krebsz Károly.

Arad szab. kir. város főispánja értesíti a város közönségét, hogy Aradváros törvényhatóságánál a megüresedett II-ik almérnöki állásra Herrling Gyula okleveles mérnököt nevezte ki, tudomásul szolgált.

Az aradi első gyártelep részvénytársaság kérvényezett, hogy a Mittelman-féle szeszgyárat a gyártelep szeszgyárával egy földalatti moslékvezető csatorna által összeköthesse. A közgyűlés az építési engedélyt különböző kikötésekkel megadta.

Fischer Albert a Szabadságtéren gyakorlandó rőtökérskedés engedélyezése iránt kérvényezett a főkapitányságnál. Kérvényét azonban úgy itt, mint a tanácsban elvetették. Fischer a határozat ellen a közgyűléshez fellebbezett, ahol azonban ujjlag elvetették kérvényét azzal a hozzáadással, hogy a tanács keresen módot Fischer Albert kérvényét más módon teljesíteni.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Regény a rendőrkapitány előtt.

— Egy hymenhir elősményei. —

I.

A rendőrkapitány már felhusta a téli kabátját, kezébe vette a botját s éppen menni akart, mikor a hivatalosoba ajtaján csöndesen kopogott valaki.

— Szabad! — dörmögött mérgesen s egy

pillanat alatt ott termett az íróasztala mellett. Az ajtó halkán nyikorogva nyílt meg: szinte sirt. Egy kis leány lépett be rajta, egy tizenhat esztendő barna kis leány, kinek gömbölyű, formás arcát pirosra csipte a hideg októberi szél.

— Kérem — suttogta csendesén.

— Parancsoljon! — felelt éppen nem rendőri hangon a biztos s egy perc alatt letette a botját, kabátját s fessült figyelemmel várta a törtenendőköt.

A tizenhat esztendő barna kis leány bura hajlott szívvvel panasolta, hogy kis kizitaskáját, melyben rá nézve igen fontos „okiratok” voltak, valami rossz ember elemelte az előszobából az egyik szekrény alól s kérte a kapitányt, hogy kerítse kézre a tolvajt. A kapitány meghatottan ígérte meg ezt a kis leánykának, ki sarkon fordult és ment — a hivatalos helyiségben visszaszabagya gyöngyvirág parfümjének bódító illatát...

II.

A kapitány egy kicsit elgondolkodott az eseten s újból kezébe vette a kalapját és botját. Alig, hogy ezt megcseslekedte, megint kopogtak.

— Szabad!

Egy haragos képű természetes asszonyosság rontott be az ajtón, ki szapora szavakkal fejezte ki abbeli kívánságát, hogy adjanak mellé egy egész őrjáratot, mert ő tegnap este egy kis czekkert talált, mely telides-teli van szerelmes-levelekkel s ezekben valami gézengus ember szökésre kéri az ő aranyos, barna kis lánykáját. Fogja el a rendőrség a csábítót, akár élve, akár halva...

A kapitány félrefordult, egy kicsit mosolygott s a természetes asszonyoságnak mindent megígért...

III.

Tegnap este egy elegáns fiatal ember jelent meg szerkesztőségünkben s egy eljegyzési hír közzétételét kérte. A menyasszony neve ugyan az volt, mint a tizenhat esztendő lányó, aki a napokban gyöngyvirág parfümjével olyan illatossá tette a rendőrkapitány szobáját...

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 14. —

Borus. — Enyhe. — Helyenként csapadék.

Elegáns krónika.

— A divatról. —

Soha oly változó a divat még nem volt, mint most, mert sohasem volt oly sokféle. A szövetek a legfantasztikusabbak és amit az ember képzelete csak álmodhat, az mind megalkotható belőlük. A kimenő-ruhák alakja nem igen változott. A corrageok elől redősek, hátul kevésbé azok. A harangalaku szoknyák már korántsem készülnek oly bőre, ami igen helyes, mert nagyon bajos anynyi méter szövetet esős időben, a kézben összefogva tartani, anélkül, hogy az ember ujjai görcsöt ne kapnának.

A corrage megegyező a ruhával és a blouse sem lesz többé oly lobogó bő, hanem fessébb s nem oly elhanyagolt.

Még mindig nagyon kedvelik az annyira elegáns princesse-ruhát, és leginkább bársonyból készítik, fantaisie-bársonyból, prém- vagy csipkediszszel. Kapósak a tollal beszegett gallérok is, amelyek nagyban kiemelik a legegyszerűbb toilette előnyeit is. Az ujj fent nem oly bő már, bár a vállak még mindig nagyon kidudorodnak. Az ujjak majdnem mindig kis reversekkel vagy passomántal díszítvák.

Igen divatos a tailleur-szerű ruha is, alul beszegett, bélelt juponnal. A kis mellények smoking alakúak, s a szövevvel egybehangzó bársony-reversekkel díszítvák. Kiegészíti ezt a praktikus és elegáns öltözködést a skótbársony- vagy vastag selyemmellény.

Fiatal leányok számára kiválóan alkalmas a következő kosztüm:

Vasszürke gyapjuszövetből való kerek szoknya alul három sor lapos redővel díszítve. Vastag himzűsű corrage. Gallér, skótszínű száag-öv, gömbalaku ujjak, a ruha aljával egybehangzó lapos redődiszszel.

A ruhaderék karjai kezdenek végre eltűnődni, helyöket elfoglalják a prém-sávok, amelyek részben eltakarják a vállakat és rendkívül nagy gallérban végződnek. E gallérok éppenséggel nem oly rideg látszanak, mint a Médicis-gallér, hanem inkább hasonlatosak a Charles IX. és Henri II. korabeli köpenyek galléraihoz. Az ilyen gallérokat thibetmacska prómmel bélelik, vagy tollakkal szegélyezik, avagy egyszerűen csipkedudorral (ruohe), ami sokkal derűtebbé teszi a toilettet.

Leginkább mutatkoznak a divat újításai a kalapokban. Virágjában van a Louis XVI. kalap, s nemcsak a Trianon-kalapokat viselik, amelyet már a nyáron is láttunk, hanem a kis bársony-toqueot is, amilyenhez hasonlók a Watteau remek pásztorleánykái fején láthatók. A kalap fedele elég széles, a karimája pedig, hatnyolc centiméteres voltánál, aszerint alakul, aminő a viselőjének az izlése, vagy a hajviselete.

Többnyire lekonyult a karima, vagy csipkefejekkel (chou) díszített, amelyek mellett egy kis forgót (aigrette) is alkalmazhatni. Van mindenféle anyagból való és mindenféle színű kalap, akár egyszínű, akár tarka, akár selyem, akár bársony. Legjellegzetesebb a forgó: megtalálni ezt a fehér vagy fekete színben nagy karimájú kalapokon csak úgy, mint a kaczer kis toqueokon.

Kalapokról lévén éppen szó, nem lesz érdektelen, ha itt felemlítjük, hogy a Théâtre Français eltért egy sok éven át gyakorolt régi szokásától; eddig ugyanis a földszint első soraiból a hölgyek — széles karimájú kalapjaik miatt — szánázuve voltak. Ezentul majd szabad lesz a hölgyeknek a fauteuil d'orchestre helyekre is menni, de — kalapjaikat a ruhatárban kell hagyniok. Néhány hölgy emiatt nyíltan panaszt tett, de ezuttal az ősmert francia lovagiaság nem nyilatkozott meg.

HIREK.

November 14. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Szerapion. — Protestáns naptár: Szerapion. — Görög-keleti naptár (november 2): Aczindim. — A nap kél 7 óra 5 perczkor, nyugszik 4 óra 24 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (asinhásépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölosay-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— A királyné nevenapja. Erzsébet királyné nevenapját, Szent Erzsébet napját, a szokásos kegyelettel ünneplik meg Aradon az idén is. Az istentisztelet, melyre a hatóságokat is meghívják, november 19-én délelőtt 10 órakor lesz a minoriták templomában. Az ünnepi istentiszteletet Csák Csirjék rendfőnök mondja.

— Adókiivetési munkálatok. A radváros tanácsa az alábbi figyelmeztetést teszi közzé: Az 1896—98. évi egyenes adó kiivetési munkálatok foganatba veendőik lévén, felhivatik Arad szabad királyi város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valólan bemondásokkal tévutra vezeti, vagy munkájokban bármilyen akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz 10. §-a értelmében 1—50 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtandó. Felhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókiivetés alapjául szolgáló vallomási íveket, melyek ingyen vétbizonyítvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából, Kilenyi János adóügyi elszámvevőnél, a saját érdekükből beadni el ne mulassza, és pedig: A házberjövédelmi vallomások az adómentes lakrészek számának és adómentességet engedélyező részek számának feltüntetésével folyó évi december 30-ig. A kereseti adó III. osztálya alá tartozó üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű szellemi foglalkozások és haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásokat 1896. évi január 30-ig. A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi vagy havi fizetést élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásaikat, — to-

vább a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat 1896. évi januárius 15-ig. Az általános jövedelmi pótdó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1896. évi januárius 31-ig, vétbizonyítvány ellen. Az eb-adóra vonatkozó vallomásokat 1896. évi januárius hó 8-ig. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jövedelmeire vonatkozó vallomásaikat 1896. évi márczius 30-ig. A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében levén, megjegyztetik, hogy az adótárgyaknak az adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkárosítása czéljából való eltitkolása az 1883. XLIV. t.-cz 100. §-a értelmében 1-500 frtig terjedhető bírságolást von maga után.

— Bohus Zsigmond br. főrendiházi tagságáról a hivatalos lap tegnapi száma az alábbiakat hozza: A főrendiház 1895. évi november hó 12-én tartott ülésében f. évi október hó 21-én kinevezés alapján nyert főrendiházi tagsági jogáról lemondott Bohus Zsigmond főrendiházi tag nevének az igazoló bizottság által a főrendekjegyzékéből (X. pont) történt törölését tudomásul vette; a mi az 1895. évi VII. törvényczik alapján újonnan szervezett főrendiház ezidőszori tagjairól készített a „Budapesti Közlöny” 1892. évi február hó 27-én 47. számában közzétett jegyzék kiigazításával ezennel közzétették.

— A III. kerület jelöltje. Az Aradi Közlöny tegnapelőtti száma már rektifikálta azt a hirt, mely szerint Krivány János leköszönt a városi törvényhatósági bizottsági tag jelöltségéről. A szabadelvű párt már gondoskodott a leköszönt helyének betöltéséről. A harmadik kerület új jelöltje tehát a szabadelvű párt részéről Radován Demeter.

— A Salacz-utca épül. Minél inkább közeledik a polgári takarékpénztár épülete a befejezéshez, annál inkább tűnik fel a szemközt levő Habereg-ház tűzfala, a magarideg meztelenségével, s bántó kopaszságával. A Salacz-utca félig beépített felével egyáltalán nem mutatkozott olyanak, mint amely újonnan vágott utca díszére válnék az Andrássy-térnek. Most — mint értesülünk — olyan fordulat állott be a még rövidke életű utca történetében, mely egy csapással oszlatja el azt az aggályt, melyet mai dísztelen mivoltával jogosan keltett mindenkiben. A Habereg-ház mostani tulajdonosai a tavaszra díszes palotát emelnek a jelenlegi épület helyére, szemközt néző fronttal a Salacz-utczában. A terveket Jiraszek Lajos aradi műépítész készíti s így előre meg vagyunk győződve, hogy az új utczának csak előnyére fog válni legújabb épülete.

— Az aradi példa. Marozaliban az odaváló anyahitközséghez tartozó külterület hivi e hó 10-én közgyűlést tartottak, amelyen a budapesti rabbikongresszusnak a hitelvi szabályzatok fölött tartott tanácskozása is szóba került. A közgyűlésen részt vevő józan gondolkodású és fölvilágosodott hívők, a kik nem húzódnak a néppárthoz, még titokban sem, a rabbikongresszus határozatait nem tették magukévá, sőt lelkesedve mondták ki, hogy az az orthodox fölfogás, az az elfogultság, amely a rabbik többségében megnyilatkozott, a mai liberális korhoz nem méltó legalább is fölösleges. A mikor pedig ezt a derék dolgot megcselekedték, még tovább is mentek, kijelentve, hogy ők a dr. Rosenberg Sándor aradi rabbi álláspontjára helyezkednek a Rosenberget liberális magatartásáért sürgönyileg üdvözlők. A táviratot azután el is küldték, daczára annak, hogy az aradiakkal még csak ők tartanak s hogy az elfogul-

tak sőtét táborra bizonyára görbe szemekkel néz rájuk. A marozali hitközség e határozatáról igaz örömmel veszünk tudomást s jól esik látnunk, hogy a magyar zsidóság még sem egészen oly bigott, mint amilyenek a nagyobb hitközségek s a rabbik óhajtották feltüntetni. Es reméljük, hogy az aradiak és a marozaliek után most már a többi hitközségek következik s hogy Rosenberg eljárása megozolja azt az elterjedt közmondást, hogy egy fecske nem csinál nyarat.

— Állandó gazdasági tudósítók. A földmivelésügyi m. kir. miniszter Kovács Aladár berzovai lakost és m. kir. erdészt, Arad vármegye radnai járására, Sugár Károly tótváradi lakost és m. kir. erdészt szintén Arad vármegye radnai járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— Anyakönyvvezetők terhének könnyítése. A belügyminiszter közelebbi körrendeletet intézett a hatóságokhoz, melyben az anyakönyvvezetők felmentti azon kötelezettség alól, hogy meghaltak anyakönyvi kivonatát az elhalt lelkészének megküldjék, miután az ide vonatkozó adatokat az illető lelkészek a halálozás bejelentése alkalmával maguk is beszerezhetik.

— Elevenen eltemetett munkások. Nagy szerencsétlenség történt tegnap Maros-Szlatinán, melynek három emberélet esett áldozatul. A szlatai kavicsbányában — mint tudósítónk írja, — három kavicsással elfoglalt munkásra rászakadt egy gödör és mind a három eltemette. A többi munkás segítségükre sietett, de hiába, mind a három ott veszett. Az egyik hét gyermek apja.

— Találtatott két pár új női keztyű. Igazolt tulajdonosa át veheti, az arad csanádi gazdasági takarékpénztár hivatal szolgájánál, Pecenye Istvánnál.

HYMEN.

Ditrichstein József, belegrádi nagykereskedő, a napokban jegyezte el Schattellesz Mór aradi kereskedő kedves leányát, Arankát.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök (november 14.) Klári, operette. Először. Péntek (november 15.) Klári, operette. Másodszor. Szombat (november 16.) Grant kapitány gyermekei, dráma.

Vasárnap (november 17.) Délután fél helyárrakkal: Csókon szerzett vőlegény, népszimű. Este: A Grant kapitány gyermekei, dráma.

A nagyzás hőbortja.

— november 13.

Az öreg Rosen sok komikai vénával megírt vígjátéka került tegnap este előadásra.

Az egész drámai személynzet közreműködött az est sikerén, s meg is volt a hatása, amennyiben a közönség szinte alig jött ki a kazagásból.

Az est hőse Balassa volt, ki érdemeit Ringheim alakjának bravuros megalkotásával csak öregbítette. A nagyzás hőbortjának erősen áldozó embert, talán alig lehetne jobban karikatúrázni, mint azt Balassa magas nivóju játékaival keresztül vitte.

Mindenkor kifejező és magyarázó gesztusa és mimikája, különösen a tükör jelenetben volt olyan, mely a legkényesebb igényű kritikát is megállja.

Körötte és mellette pompásan segédkesett a női szereplők sokasága: Báosné, mint fennhéjázó asszony, Agyal Ilka és Novák Irén mint szerelmes leányok, Ronaszéki né mint az egyedül józan gondolkodó a családban, s végül Delli Emma, a csinos, kedves fiú.

A férfiak közül Balassa után Gált kell említenünk első sorban, ki Ander dr. szerepében igen figyelemre méltó alakítást mutatott be. Jók voltak továbbá Tompa, Ronaszéki és Ligeti Vilmos ki a hivatalszolg szerepét olyan sikerült epizód alakká kre-

álta, mely alakítás jeles, elsőrangú komikusnak is becsületére vált volna. Nyilt színen meg is tapsolták. Az ut legjobb, melyen halad.

A tegnapi est ilyenformán kellemes emléket hagy hátra mindazoknál, kik ott voltak a sikerült előadásnál.

* Az ezredéves Magyarország és a millenlumi kiállítás. Laurencio Gyula hirdett nagy munkájából, mely a főnti czímet viseli, megjelent az első füzet, négy nyelven, 14 illusztrációval, a „Röptében a világ körül” mintájára. Az érdekes és szép vállalat 12 füzetből fog állani, minden füzetben (kivéve az elsőt) 16 nagy negyedrét alaku fényképpel. Egy füzet ára 40 krajczár. Megjegyezzük, hogy e vállalata kereskedelmi miniszterium pártfogása mellett, a m. kir. államvasutak és az ezredéves orsz. kiállítás igazgatóságának megbízásából és közreműködésével jelenik meg. Melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A zágrábi ügy eljölőgusa.

Zágráb, november 12.

Radios kihallgatása után a többi vádlottak nagy részének kihallgatása következett. Dabosevics, Fabio, Henneberg, Jaksa, Kristof Knezevics valamennyien azt vallják, hogy a rektor nem arra kérte becsületszavukat, hogy az utczán nem fognak tüntetni, hanem hogy az egyetemen nyugodtan fogják magukat viselni.

Divkovic (a zágrábi gimnáziumi igazgató fia) kijelenti, hogy visszavonja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását. — Ott azt mondta, hogy nem részese a tettnek. Itt elismeri, hogy igenis részese.

Elnök: Ot tehát dísekszik ezzel?

Divkovic: Igen, mert hazafias meggyőződésből cselekedtem.

Urban (egy hétszemélyes táblai bíró fia) hasonlóképen nyilatkozik.

Wollheim Izrael vádlott dícsőségesnek mondja a zászló elvetésének aktusát.

Ozman Nuri vádlott (boszniai török) kijelenti, hogy az egész tüntetés „szalonképes” formájú volt. (Derűtség.) Ozman Nuri tovább kedélyeskedik, mire az elnök fegyelmi büntetéssel fenyegeti.

Nagy izgatottságot keltett Megler és Bosnaci diákok kihallgatása, akik annak idején kijelentették, hogy ők nem állanak szolidaritásban a tüntetőkkel. A vádlottak ököllet fenyegették őket. „Le a gazemberekkel!” kiáltották feléjük.

Nagy derűtséget keltett Marinovic vádlott kijelentése, hogy ma már bizony nem adná becsületszavát a rektornak.

Elnök (a vádlottakhoz) Mit nevetnek?

Fabio vádlott: Jó kedvünk van.

Elnök (izgatottan): Azt kikérem magamnak. Itt jókedvűek ne legyenek, hanem viselkedjenek illő komolysággal.

Miután még elnök Radicsot illetlen magaviseleteért ismételtlen rendrentasítja és Frank Iván visszavonta, amit mentségére a vizsgálat során felhozott, a tárgyalást keddre elhalasztották.

TÁVIRATOK.

A keleti háború.

Bécs, november 13. (Saját tud. táv.) Félhivatalos forrás megerősíti azon hirt, hogy monarchiánk közelebről négy hadihajót küld a keletre, érdekeink védelmére. — Ezen forrás jelenti azt is, hogy a hatalmak között leendő egyöntetű eljárásra monarchiánk kezmeccserét kezdeményezett.

Budapest, nov. 13. (Saj. tud. táv.) Hadihajóink keletre küldéséről elterjedt hirre nagy izgalom támadt a politikusok között. Az európai hatalmak együttes lépését esetleges keleti háború megkezdésének tekintik. — Holnap erre a tőzsdén még nagyobb krach várható.

A facseti kerület.

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.) Harkányi Frigyes báró lemondván a képviselőházban Facset kerületének bizalmából viselt mandatumáról, a facseti kerületben közelebből választás lesz. A jelölés a szabadelvű párt részéről nem történt még meg, de a legrövidebb idő alatt az meg fog történni. Miután a kerület, a mely Harkányi báró lemondása folytán már értesült előzőleg a külsőben álló választásról, a végrehajtó bizottság előtt óhaját fejezte ki arra nézve, hogy kit akar megválasztani. Ez óhajtáshoz képest a szabadelvű párt respektálni fogja és ennek folytán valószínűleg Gränzenstein Béla államtitkárt fogja jelölni.

A stomfai kerület.

Budapest, nov. 13. (Saját tud. táv.) Prileszky Tádé elhunytá folytán a stomfai kerület üresedésbe jött. Mint Stomfáról sürgönyzik, a néppárt már megtette előkészületeit a korteskedésre. A szabadelvű párt is akcióba lépett. A párt központi bizottsága erre a kerületre is jelölni fog, azonban meghallgatja előbb a kerület kívánságait s ehhez képest ejti meg a jelölést.

Ugron Apponyihoz.

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.) Ami az Apponyi kassai beszédének egészen természetes következménye, az ma be is következett. Ugron Gábor mai beszédében meginvitálta Apponyit, hogy hagyja oda a közjogi alapot, amelyen eddig csak az ország megromlására törtek és egyesüljön vele, a szélballal, hogy új életre vezessék a nemzetet. A szélső bal megtapsolta ezt a beszédet és akadt a nemzeti pártban is, aki akklamált Ugron meghívására.

Hogy így beszélhessenek, ahhoz természetesen jogczim kell. Apponyi megadta a jogczimet erre az invocatióra a kassai toasztban, amelyben enuncziálta a fegyver barátságot a szélső ballal. Persze ez a meghívás nem arra való, hogy Apponyi menten Ugron tárt karjai közé rohanjon, de arra jó, hogy megfenyegessék e meghívóval a függetlenségi eszméktől, azoknak terjedésétől állítólag iszonyodó köröket.

Egyéb rendeltetése ennek a szélballi keringőre való felhívásnak nincsen s e rendeltetéséhez méltó fogadtatásnál persze egyébre nem is számíthat. Persze ez nem jelenti azt, hogy egy második kassai toasztban Apponyi esetleg egészen föl csap Ugronistának. Tekintettel arra, hogy Apponyi csinált már nem egy bravuros saltó mortalét, kitelik tőle még ez is.

Az ő dolga. Lássá!

A nyitrai választás.

Budapest, nov. 13. (Saj. tud. táv.) A nyitrai választás ügyében a tárgyalás véget ért. Az ítéletet holnap este kihirdetik.

Parlamentari affér.

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.) Heves parlamenti affaire van folyamatban. Pulszky Agost, Szczytowski nőgrádi alispánról, kinek érdekében Apponyi interpellált, azt mondta, hogy hivatalos eljárása nem tisztá. Szentiványi Arpad nemzeti párti képviselő erre ezt felelte: »Ez pimaszság tőled!« Pulszky ott az utcán a hol

a sértés történt, Gajary és Münich által provokáltatta Szentiványit, kinek segédei Pongrácz és Bethlen Bálint. Az eset kínos feltűnést kelt.

Nagy szerencsétlenség.

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt nagy szerencsétlenség történt a Szondy-utca egyik épülő félben levő házánál. Az épület állvány rettentő robajjal összedőlt, és irtózatoss jajeszékelés mutatta, hogy a gerendák embereket temettek maguk alá. A többi munkások, és az előhívott mentők azonnal hozzáálltak a segítséghez és konstatálták, hogy a gerendák tényleg kilencz embert temettek maguk alá; ezek közül egy azonnal meghalt, míg a többi nyolcz rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenségért a palélt illeti a felelősség, és ellene a bűnvádi eljárást azonnal megindították.

Az abauj-szántói gőzmalom.

Abauj-Szántó, nov. 13. (Saj. tud. táv.) A megbukásáról híressé vált abauj-szántói gőzmalom a Zichy Rezső család megbízásából Zichy Andor gróf 29,800 frtért megvásárolta.

Botrány hősök.

Zágráb, november 13. (Saj. tud. táv.) A diákok újabb botrányt követtek el. Az egyetem táblájáról letépték egy szerb tanuló halotti jelentését, ledobták a földre s összeköpték mert szerbül volt nyomtatva.

Megint Lueger!

Bécs, november 13. (Saj. tud. táv.) A bécsi község tanács ma 92 szavazattal 42 üres szavazat ellenében ismét Luegert választotta meg polgármesterré. Lueger kijelentette, hogy elfogadja a választást. Erre Friebeisz kerületi főnök a helytartó nevében a község tanácsot feloszlatta.

Bécs, november 13. (Saj. tud. táv.) A község tanács feloszlátása után a tömeg demonstrált a parlament előtt, majd pedig, a vadászok szuronyos ellenállása dacára, többen befurakodtak a Burgudvarába, hol Luegert éltették; a tüntetők közül 37 embert elfogtak. Ezen illoyális tüntetés kínos feltűnést keltett.

A törökországi forradalom.

Konstantinápoly, november 13. (Saj. tud. táv.) Az örmények Thinkar Hiszar falut megtámadták, 30 törököt megöltek, a falut felgyújtották. Diasbekirban óriási gyújtogattak és öldököltek.

KÖZGAZDASÁG.

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1896. évi november hó 12-én. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Fialat nehéz (páronként 320 kilon felüli súlyban) 54.—55. krig. Fialat közép (páronként 251—320 kilon súlyban) 52.—55. krig. Fialat könnyű (páronként 250 kilon terjedő súlyban) 54.—55. krig. II. Magyar második: Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) — krig. — Közép (páronként 220—280 kilon súlyban) — krig. — Könnyű (páronként 220 kilon terjedő súlyban krig. Szerb: Nehéz (páronként 260 kilon felüli súlyban) 56.—57. krig. Közép (páronként 220—260 kilon súlyban) 56.—57. krig. — Könnyű (páronként 220 kilon terjedő súlyban) 55.—56. krig. — Sertés-élet-

s szám 1896. nov. hó 10-én volt készlet 1862 darab. 1896. november hó 11-én felhajtator: 618 darab. 1896. november 11-én elszállított: 294 db. 1896. november 12-én maradt készletben 2186 darab. A hízott sertés ületirányzata: Változatlan.

Szászúlet.

— November 13. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kicsinyben 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 13. d. u. 5 óra.

Buza bányai uj	6.65—7.05
Buza tiszavidéki	6.70—7.10
Buza pestvidéki	6.85—7.05
Buza fejérmegyei	6.85—7.05
Buza bacska	6.75—7.20
Rozs uj, elsőrendű	6.40—6.45
Rozs uj, másodrendű	6.35—6.40
Arpa takarmány	5.10—5.30
Arpa égetni való	5.80—6.40
Arpa sörfőzdei	7.—8.25
Zab	6.10—6.30
Tengeri bányai	—
Tengeri másnembű	4.20—4.35
Káposzta-repoze bányai	—
Kóles	5.40—5.75
Buza márczius—április	6.95—6.96
Buza szeptember—október	—
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	6.34—6.36
Tengeri május—június	4.58—4.59
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	6.08—6.10
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repoze augusztus—szeptember 1894.	10.85—10.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden.

Budapest, 1896. november 13.

Magyar aranyjárdék 4%	119.25
Magyar koronajárdék 4 1/2%	98.—
Magyar arany 4 1/2%	123.75
Magyar ezüst 4 1/2%	100.50
Magyar keleti vasut 1876.	130.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	89.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeresemény-sorajegy kölcsön	156.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	138.—
Osztrák papírajárdék	98.50
Osztrák járdék ezüst	98.50
Osztrák járdék arany	119.50
Koronajárdék	99.50
1860-iki államsorajegyek	149.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1030.—
Magyar hitelbank részevény	434.—
Osztrák hitelbank részevény	366.50
Osztrák-magyar államvasut	553.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.60
Weitzer János gép- és waggongyár részevény	342.—
Német birodalmi márka	69.15
London	121.—
Páris	48.—

Aradvárosi

Évadbérlet
48. szám.

színház.

Évadbérlet
48. szám.

Csütörtökön, 1896. november 14-én

Klári.

Operette 4 felvonásban. Szövegírták: Raimon és Mars. Fordította: Rainer Ferencz és Rákossi Viktor. Zenéjét szerző: Boger Viktor.

SZEMÉLYEK:

Vivaról	Gyöngyi L.
Gibard, huszármester	Hunyadi J.
Michonet, gázember	Rónasszéki.
Benoit, osztrák	Forias Pista.
A kapitány	Balassa J.
Pepin, adjutans	Szendrei M.
A vicomte	Delli Henrik.
Clairette	Pálffy Nina.
Berenice	Gergely G.
Miohotte	Szathmáry B.

Kezdeté 7 órakor.

KIS LOTTO.

Prágai:

66, 86, 87, 35, 2.

Nagy-Szebeni:

42, 59, 28, 23, 26.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

22950/1895.

Hirdetmény.

A nmélt m. kir. földmívelésügyi miniszterium a f. évi szeptember 12-én 67742 sz. a kelt rendeletében foglalt rendelkezéseket hatályon kívül helyezvén, közhírre teszik, hogy az alsó-ausztria cs. kir. helytartóság f. évi szeptember hó 10-én 84899. és f. évi október hó 15-én 97615. sz. a. kelt értesítése szerint a kérődő állatoknak (szarvasmarha, juh és kecske) arad vármegyéből valamint arad városából alsó-ausztriába való bevitelét további intézkedésig megtiltatta.

Mindazáltal a szabad forgalomból a száj és köröm fájás esetleges behurcolásának megakadályozása végett kizárt, ezen törvényhatóságok vészmentes községeiből egészséges szarvas-

marha Bécs Szt-Marxra az alábbi feltételek-mellett vasuton továbbra is bevihető.

1. A szállitmányokat kísérő marha levélen az állatok kifogástalan egészségi állapota valamint a származási hely vészmentesége hatóságai állatorvos által igazolandó.

2. Az ólomzárral ellátott vasuti kocsikra, melyekben az itt felsorolt vidékekről származó szarvasmarhát szállítják, riktó színű Sauchen-verdächtige Thiere feliratu ragcédulákat kell ragasztani.

3. A szarvasmarhák Szt-Marxra az állatrakodó alsó részén rakandók ki és ha a foganatosi ott állatorvosi vizsgálat után egészségesnek találtattak a Szt.-marxi után egészségtel oiba a veszteglő téren keresztül a legrövidebb uton elhajandók.

A szarvas marhák szombaton 9—2-ig a vesztegvásáron eladandók ezután kizárólag a Szt.-marxi unter meidlingi gumpendorfi és hor-

nalsi, csupán ezen célra rendelt veszteglő istállóba szállithatók.

5. A vesztegvásárról az nap el nem vitt szarvasmarhát feltétlenül a bécs-szt-marxi vágóhidra szállitandók és ugyanott levágandók.

6. A szarvasmarhák 8 nap alatt levágandók.

7. A nem közvetlenül mészárosok számára eladott szarvasmarhák minden hét pénteki napján a vesztegvásárra felhajthatók.

Az itt felsoroltak Budapest székesfőváros és budapesti marhavásárról származó kérődő állatok Alsó-Ausztriába való szállitásának feltételeit nem érintik s egyuttal megjegyeztetik, hogy az ezen törvényhatóságok területén feladandó sertések szállitására nézve továbbá f. év 40.394. és 44.706. illetőleg a pótlásukra kiadott rendeleteim irányadók.

Arad, 1895. október 2.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Ervényes 1895. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,07	3,56	1,35
Csaba	2,23	5,52	4,37
Kétegyháza	2,54	6,10	5,08
Lökösháza	3,12	—	5,26
Kurtics	3,28	6,34	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,52	6,10

Arad—Budapest

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,20	8,18	9,40
Sofronya	11,36	—	9,58
Kurtics	11,49	8,36	10,12
Lökösháza	12,06	—	10,30
Kétegyháza	12,28	9,01	10,59
Csaba	1,19	9,23	11,44
Szolnok	4,14	11,19	2,53
BUDAPEST érkezik	7,20	1,10	6,10

Erdély felé

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,02
Glogovács	2,44	6,46	4,42	—
Györök	3,14	7,06	5,04	—
Paulis	3,31	7,17	5,15	—
Radna-Lippa	3,58	7,34	5,33	7,47
Konop	4,30	7,57	5,57	—
Berzova	4,50	8,13	6,13	—
Tótvárád	5,21	8,35	6,39	—
Soborsin	5,40	8,53	6,58	8,48
Piski	—	11,17	9,24	10,18
Gyulafehérvár	—	12,51	11,01	11,18
Tövis érkezik	—	—	11,30	11,40

Erdély felől

	éjjel	éjjel	délután
Tövis indul	3,36	3,19	—
Gyulafehérvár	3,59	4,04	—
Piski	5,07	6,05	—
Soborsin	6,34	8,20	4,00
Tótvárád	—	8,37	4,20
Berzova	—	9,02	4,49
Konop	—	9,19	5,07
Radna-Lippa	7,28	9,49	5,45
Paulis	—	10,02	6,01
Györök	—	10,15	6,17
Glogovács	—	10,38	6,46
ARAD érkezik	8,08	10,50	6,59

Arad—Csaba—Nagyvárad

	reggel	délut.
ARAD indul	5,15	8,58
Sofronya	5,28	4,17
Kurtics	5,42	4,48
Lökösháza	5,58	5,10
Kétegyháza	6,16	6,10
Kigyós	6,28	6,31
Csaba	6,01	6,46
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad

	délután	délután	este
NAGYVÁRAD indul	—	4,25	—
Csaba	7,09	7,17	—
Kigyós	7,24	7,30	—
Kétegyháza	7,47	7,44	—
Lökösháza	8,13	8,08	—
Kurtics	8,36	8,20	—
Sofronya	8,52	8,32	—
ARAD érkezik	9,10	8,47	—

Arad—Szeged

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	4,15	9,00	4,10
Szt.-Tamás	5,10	9,22	4,40
Pécska	5,29	9,36	5,08
Battonya	5,59	10,01	5,46
Tompa	6,12	10,11	5,59
Mezőhegyes	6,55	10,40	6,48
Csanád-Palota	7,18	11,00	7,03
Nagylak	7,34	11,15	7,22
Apátfalva	7,56	11,35	7,19
Makó	8,20	11,58	8,30
Kis-Zombor	8,36	12,14	8,49
SZEGED érkezik	9,27	1,00	9,50

Szeged—Arad

	este	d. u.	regg.
SZEGED indul	6,10	2,19	3,20
Kis-Zombor	7,00	3,12	4,23
Makó	7,24	3,33	5,04
Apátfalva	7,47	3,55	5,23
Nagylak	8,07	4,21	5,54
Csanád-Palota	8,22	4,39	6,12
Mezőhegyes	8,50	5,12	6,50
Tompa	9,12	5,33	7,16
Battonya	9,24	5,45	7,30
Pécska	9,48	6,09	8,01
Szt.-Tamás	10,01	6,31	8,18
ARAD érkezik	10,23	6,42	8,43

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza

	d. e.	este
UJ-SZT. ANNA indul	8,00	6,20
Simánd	8,38	6,51
Kisjénő-Erdőhegy	9,13	7,33
Székudvar	9,34	7,50
Sikló	9,51	8,05
Ottlaka	10,05	8,19
Elek	10,20	8,35
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,35	8,50

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,20	8,00
Elek	5,39	8,18
Ottlaka	5,48	8,30
Sikló	5,54	8,43
Székudvar	6,08	8,57
Kisjénő-Erdőhegy	6,25	4,23
Simánd	6,48	5,52
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,12	5,20

Mezőhegyes—Kétegyháza

	d. e.	este	regg.
MEZŐHEGYES indul	10,38	6,50	7,00
Kamarásmajor	10,49	7,04	7,10
Nesze	10,56	7,14	7,17
Kovácsháza	11,08	7,36	7,32
Bánhegyes	11,26	8,01	7,52
Megyesegyháza	11,44	8,24	8,12
Bánkut	11,55	8,39	8,23
KÉTEGYHÁZA érkezik	12,13	9,00	8,40

Kétegyháza—Mezőhegyes

	reggel	délután	este
KÉTEGYHÁZA indul	5,16	3,10	6,20
Bánkut	5,34	3,31	6,39
Megyesegyháza	5,45	3,48	6,52
Bánhegyes	6,01	4,10	7,11
Kovácsháza	6,17	4,32	7,31
Nesze	6,27	4,44	7,44
Kamarás-major	6,34	4,53	7,53
MEZŐHEGYES érkezik	6,44	5,05	8,05

Arad—Temesvár

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,30	5,00
Uj-Arad	6,31	11,54	5,21
Németságh	6,42	12,19	5,47
Vinga	7,08	12,47	6,14
Orozifalva	7,20	1,04	6,34
Merozifalva	7,31	1,20	6,52
Szt.-András	7,43	1,39	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,05	7,39

Temesvár—Arad

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merozifalva	9,04	1,59	9,48
Orozifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Arad—Nagy-Halmagy

	reggel	d. u.	d. e.
ARAD indul	6,40	4,50	11,55
Ótvénés	6,57	5,10	12,17
Zimánd-Ujfalu	7,03	5,17	12,24
Uj-Szt-Anna	7,25	5,41	12,48
Világos	7,47	6,05	1,16
Muszka-Magyarád	7,54	6,12	1,24
Pankota	8,04	6,23	1,36
Apatelek	8,32	6,54	2,12
Borosjenő	8,42	7,05	2,24
Bokszeg-Beél	9,05	7,23	2,52
Borossebes-Buttyin	9,34	3,00	3,35
Almás-Alosill	10,02	3,23	4,09
Gurahoncz-Jószásh.	10,16	3,42	4,25
Guravoj	10,30	3,56	4,40
Acsuza	10,37	4,08	4,46
Talács	10,49	4,15	4,58
Halmagy-Csúcs	11,—	4,26	5,08
NAGY-HALMÁGY érkezik	11,15	4,31	5,24

Nagy-Halmagy—Arad

	reggel	d. u.	reggel
NAGY-HALMÁGY indul	9,15	1,40	5,41
Halmagy-Csúcs	9,31	1,56	5,58
Talács	9,41	2,06	6,07
Acsuza	9,54	2,19	6,20
Guravoj	4,—	2,25	6,35
Gurahoncz-Jószáshely	4,14	2,39	6,40
Almás-Alosill	4,29	2,54	6,57
Borossebes-Buttyin	5,01	3,26	7,32
Bokszeg-Beél	5,29	3,54	8,06
Borosjenő	5,54	4,18	8,41
Apatelek	6,04	4,28	8,52
Pankota	6,41	5,04	9,29
Muszka-Magyarád	6,47	5,10	9,36
Világos	6,54	5,17	9,44
Uj-Szt-Anna	7,22	5,45	10,13
Zimánd-Ujfalu	7,40	6,06	10,38
Ótvénés	7,45	6,12	10,42
ARAD érkezik	8,03	6,34	11,03

Borosjenő—Csermő

	délután	este
Borosjenő indul	8,50	7,11
Csermő érkezik	9,40	8,00

Csermő—Borosjenő

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	8,10
Borosjenő érkezik	5,40	4,08

Borossebes—Ményháza és vissza

	d. e.	d. u.
BOROSSEBES-BUTTYIN indul	9,44	3,13
Dézna	10,34	2,31
MENYHÁZA	11,11	1,49

Csanádvármegye alispánjától.

12582/1895. al.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának f. évi 279. kgy., 11272 ikt. szám alatt hozott határozata folytán a Makó város és Battonya község területén keresztlívonuló közúti átkelési szakaszoknak kiburkolása körüli és a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 54482/1895. sz. határozatával jóváhagyott tervek szerinti munkálatok foganatosításának biztosítása céljából 1895. évi december hó 3-ik napjának délelőtti 10 órájára a megyei székhelyen tartandó újabb zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

A kiburkolandó utszakaszok a következők:

Makón:

1. A vasutiállomáshoz vezető-ut 0.260 km.
2. A Lonovits-ut 0.720 "
3. Az állami közút 4.370—5.530 km. közötti része. 1.160 "
4. A makó—hmvásárhelyi közút 0—1.9 km. közötti része . . . 1.900 "
5. A makó—tótkomlói közút 0—1.5 km. közötti része . . . 1.500 "

Osszesen 5.540 km.

Battonyán:

1. A vasuti állomáshoz vezető ut 0.350 "
 2. A battonya—tornyai közút 0—1.8 km. közötti része . . . 1.800 "
- Osszesen 2.150 km.
- Mindössze 7.690 km.

A kiburkolandó utszakaszok területe lesz és pedig Makón a piactérrel együtt az ottani járdák és átjárók szélességének újabb megállapítása után . . . 52230 m².
Battonyán 13724 "

Mindössze 65954 m².

Ajánlatok elfogadtnak idomított, ciklops kő, keramit, asphalt és asphalt macadam burkolatra.

Az ajánlattevők kötelesek ajánlataikban a szóban levő utburkolat foganatosítása körül előforduló összes és az előmértékben, valamint a részletes feltételek 6. a); g) pontjaiban körülírt munkák egységárait számokkal és betűkkel kiírni.

Miután keramit, asphalt vagy asphalt macadam burkolat alkalmazása esetében is a közutak lejárói ciklops kőburkolattal fognak ellátni, okvetlen szükséges, hogy előbbi három burkolat bármelyikére szóló ajánlatokban a ciklops kőburkolatra vonatkozó egységárai is megállapíttassanak.

Az építési költségek 50 évre szóló fél-évi előterjesztési járulékokban állapítandók meg.

A burkolat készítésével kapcsolatosan annak fenntartására nézve is ajánlat teendő; megjegyeztetik, hogy a fenntartási költségek minden év végén készpénzben fognak fizettetni.

Az ajánlatok vonatkozhatnak az összes vagy külön-külön egyes utszakaszokra és külön a makói piactér kiburkolására nézve.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fenti munkálatok készítésére és fenntartására vonatkozó ajánlataikat f. évi december hó 3-ik napjának délelőtti 10 órájáig alulírottan átadják és az ajánlatokhoz kötbér gyanánt az általuk kívánt

egy évi törlesztési járulékot készpénzben vagy elfogadható értékpapirban csatolják. Későbbben érkezett, vagy nem kellően szerkesztett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A munkálatokra vonatkozó összes műveletek, nevezetesen, tervek, előmérték, műleírás, általános és részletes feltételek A. és G. részletes határozatok és szerződési minta az itteni m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Makón, 1895. évi november hó 5-én.

Meskó,
alispán.

1206

13835/1895 kh.

Végzés.

A város területén újabb gazdátlan kutya kóborolt, mely egy embert harapott meg, a gyeptérre szállítván, rajta még élő állapotban a veszethez kor állapotot meg, e miatt is az 1888. évi VII. t. cz. 68 §-a s a 40000/888 sz. a. magas rendelet 188 §-a alapján 13280/kh sz. a. kiadott száj kosarazási rendeletet 1895 évi december hó 20-ig terjedő 40 napra meghosszabítom.

Erről a város közönségét tudomásvétel és alkalmazkodásul azzal értesitem, hogy a kitett idő alatt száj kosár nélkül járó kutyák elfogatni és a gyeptéren megsemmisíteni fognak, míg a tulajdonos a hivatkozott törvény 154 §. i) pontja alapján büntettetni fog.

Arad, 1895. évi november 11-én.

Sarlot,
főkapitány.

22094/1895.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 62609/95. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré teszük, hogy Franciaország és Schweicz között vámpolitikai tekintetben fennállott kivételes állapot megszűnővén, a Franciaország által ekép Schweicznak nyújtott vámmerseklések között oly engedmény van, melyek a mi kiviteli termékeinkre is kiterjednek.

Ezen mérséklések a következőkben foglalhatók össze:

T. sz.	Az áru megnevezése	Egység	korábbi minimális vámtétel frank	jelenlegi vámtétel frank
512. bis	Hydraulikus gépek, szivattyúk, ventilátorok 800 kgmnál nagyobb súlyúak, ha legalább 50% öntvényt tartalmaznak 100 kgr. 10			8
524.	Dynamo-elektikus gépek 5000 kgmnál nagyobb súlyúak, ha 50% öntvényt tartalmaznak 100		20	12
2000—5000 kgr.	súlyúak ha legalább 50% öntvényt tartalmaznak 100		20	18
527. bis	hűtőkészülékek 250 kgmnál nagyobb súlyúak 100		15	14
536.	Indító-készülékek dinamó elektikus gépekre, valamint azoknak egyes részei, ha súlyuk 2000 klogrm-nál nagyobb 100		75	85
1000—2000 kgrm. 100		75	40
200—1000 kgrm. 100		75	45
7—200 kgrm. 100		75	60
536. bis	Ivillámpák (nyulátorok) 100		15	60

Arad, 1895. október 12-én.

Arad sz. kir. város tanácsa.

338/337—1895. k. i. b.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén rendszeresített I. és II. állami anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit következőleg állapítjuk meg:

Hétköznapokon: d. e. 9-től 12 óráig.
d. u. 3-tól 5 "

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 9-től 12 "

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága

Magy. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon

20614/L szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai részére 1896 és esetleg a következő 1897 és 1898 években szükséges pályafentartási fák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1896 évben körülbelül az alábbi mennyiségek szükségeltetnek:

- 128.0 m². jegenye fenyő deszka,
- 27.0 " lucz fenyő deszka,
- 15.0 " szélmentsetlen jegenye fenyő deszka,
- 382.0 " faragott puhafa,
- 225.0 " faragott tölgysfa,
- 116.0 " jegenye fenyő palló,
- 50.0 " tölgysfa palló,
- 25.0 " szélmentsetlen jegenye fenyő pal'ó.
- 52.0 " kemény szálfa,
- 44.0 " puha szálfa,
- 36.0 " puha széldecszka,
- 230000 darab fedő zsindegy

A szállítandó pontos mennyiségek és méretek szállítóval legkésőbb folyó évi december hó 10-ig közöltetnek; az 1897 és 1898 években szállítandó fák az előző év november havában rendeltetnek meg.

Az 1896 és esetleg 1897- és 1898 évre megrendelt fanemek ugyanez évi április hó végéig szállítandók be.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az 1896 évre történő megrendelés alkalmával a tájékoztulás szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fából 30 %-kal többet vagy kevesebbet rendelhessen, ugyszintén arra jogot, hogy a szállítás év folyamán 30% erejéig pótmegrendelést tehessen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1895 évi november hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség I. osztályánál. A bántépés pedig november 19-én déli 12 óráig teendő le az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A pályázati feltételek és a méretjegyzékek minden üzletvezetőségnél és kereskedelmi kamaránál megtekinthetők s az aradi üzletvezetőség által díjtalanul kiszolgáltatnak, esetleg postá utján megküldetnek.

A szállítási feltételek, ugymint az általános szállítási feltételek, és a pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek szintén megtekinthetők minden üzletvezetőségnél s készpénz fizetés mellett szerezhetők meg az igazgatóság nyomtatványtárától.

Aradon 1895 október hóban

Az üzletvezetőség.

21130/95.

Hirdetmény.

A m. m. kir. belügyminiszter ur 81945/95 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré teszük, hogy lőfegyverek és löszerek, valamint ezek alkatrészeinek Abyssiniába való kivitele tilos.

Ezen tilalom megszegése az 1879 évi XL. t. cz. 1. §-a értelmében kihágást képez s az ezt követő a lőfegyverek és löszerek elkobzásán belül az 1879. évi XL. t. cz. 34. §-a alapján egy hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető börtönbüntetéssel büntettetik.

Arad, 1895. szept. 28.

A város tanácsa.